

Na cestě do hor

Nápadné ticho. Ve skupinách jedlí se snad občas ozval pták, ale horská cesta, příkře vystupující z městečka Mayenfeldu, brzy vnikla do pásma klidných pastvin. Koberce mechu, rohože trav, barevná oka květů, bezhlučný let motýlů a nahoře ohromující obzor. Kolem dokola Alpy.

Strohé hromady kamení, modře průsvitné skály, bělošedé pruhy sněžných polí a na hřebenech jehly, věže, plošiny, zuby, rohy, zbarvené růžově, červeně, oranžově, modře. Kdo na nich proměňoval barvy? Osmělé slunce, které právě tkvělo až ve špičce oblohy. Ano, slunce. Snad od stvoření světa rozveseluje hory pohádkovými odstíny, když ovšem není zastřeno mraky nebo ztlumeno mlhou.

Po úzké cestě stoupaly nahoru jenom dvě. Nápadnější z nich byla mladá, zdravě vyhlížející žena. Nikomu nemohlo ujít, že jí hory nejsou cizí. Zato pětiletá holčička po jejím boku se sotva kulila. Nejenže ji bolely

nohy, ale bylo jí taky strašně horko. Kdo by se divil? Měla na sobě troje, možná čtvery šaty a na nohou těžké boty. Byla ustrojená jako do mrazu, i když nadcházel červen a ve vzduchu se shromáždilo víc tepla než zimy.

Pořád do kopce. Po nekonečně dlouhé hodině přišly do vsi. Říkalo se jí Hůrka a byla to nejvyšší položená vesnice v celém údolí. Bětu tady znali. Vždyť se tu narodila. Lidé ji pamatovali, když se jako malá batolila mezi horskými domky, když chodila do školy, i když odrůstala dětským sukýnkám. Teď na ni volali pozdravy, ale taky se ptali, co tu dělá a kam vede děvčátko, které je ještě tak malé. Byli zvědavější než lidé odjinud. Na horách se děje tak málo. Skoro nic. A najednou přijde Běta s malou Heidi. Není to událost?

Jenomže Běta je odbývala zkrátka. Nemá čas, musí se ještě dnes vrátit do lázní Ragazu. Ale před posledním domkem na ni zavolala její přítelkyně Hedvika, která byla zrovna tak mladá a plná života jako Běta. Může jít kousek s ní? Běta se zastavila a Heidi se hned posadila na zem.

„Heidi, ty jsi už unavená,“ řekla Běta.

„Ne,“ odpověděla malá, „je mi horko.“

„Brzy budeme nahoře. Musíš se trochu namáhat a dělat delší kroky. Za hodinu jsme tam.“

Hedvika se k nim přidala. Byla zvědavější víc, než na sobě dávala znát. Chtěla chvíli mlčet, ale dlouho to nevydržela.

„Kam jdeš s tím dítětem, Běto? Není to Heidi? Sirotek po tvé sestře?”

„Ano, je to Heidi,“ odpověděla Běta. „Vedu ji nahoru k strýci Konrádovi. Musí si ji tam nechat.“

„Kam? K starému Konrádovi? Ty ses zbláznila! Jak bys to mohla udělat? Požene vás obě zpátky!“

„To neudělá. Je to Heidin dědeček a musí taky pro ni něco udělat. Já jsem měla dítě u sebe až dodneška. Čtyři roky jsem se o ně starala. Teď jsem dostala dobré místo a Heidi s sebou nemohu vzít. Kam ji mám dát? Jedině k strýci Konrádovi.“

„Ano, kdyby to byl člověk jako jiní,“ souhlasila Hedvika. „Ale vždyť ho znáš. Co si počne s dítětem? To nebude dělat dobrotu. A kam vlastně ty sama chceš jít?“

„Do Německa,“ vysvětlovala Běta. „Jedna bohatá rodina z Frankfurtu jezdí v létě k nám do lázní a já jim uklízím pokoje. Už vloni mi nabídli místo a letos mě přemlouvají znovu. Proč bych nešla, když tam budu mít větší plat?“

„Chudinka Heidi. Je mi jí líto,“ vzdychla Hedvika. „Jaký je to vlastně člověk, ten starý Konrád? Žije nahoře sám, s nikým nechce nic mít. A když jednou za rok přijde s holí v ruce dolů do vsi, každý se mu vyhne. Se svým huňatým obočím a rozčuchaným plnovousem vypadá jako pohan. Člověk aby se ho bál potkat.“

„To je pravda,“ připustila nerada Běta. „Ale je to Heidin dědeček a musí se o ni starat. Že by jí ubližoval, to se nebojím. Bude za ni zodpovědný, zrovna jako jsem já byla zodpovědná.“

„Co vlastně má starý Konrád na svědomí, že se tak vyhýbá lidem? Všelicos se o něm povídá, ale každý si to přibarvuje podle svého. Tvoje sestra ti jistě o něm vyprávěla,“ naléhala zvědavá Hedvika.

„Nerada o tom mluvím,“ odmítala Běta, ale Hedvika si už dávno přála slyšet o starém podivínovi něco bližšího, a proto se nedala odbýt. „Pověz mi pravdu. Byl starý Konrád vždycky takový?“

„Řeknu ti, co vím, ale nech si to pro sebe,“ uvolila se konečně Běta a očima hledala Heidi. Jenže po dítěti nebylo ani vidu ani slechu. Ženy si v zápalu řeči nevšimly, že se malá ztratila.

Leknutí. Proboha, kde je Heidi? Rychle se rozhlížely kolem dokola.

„Už ji vidím,“ vykřikla Hedvika. „Támhle se šplhá s Petrem a s jeho stádem koz. Nemusíš se o ni bát, Petr na ni dá pozor. Tak povídej!“

„Heidi nepotřebuje, aby na ni někdo dával pozor,“ poznamenala Běta. „Ta je na svých pět let chytrá ažaž. O všem ví, co se kolem ni děje. Nic ji neujde. Má v těle rtuť. To jí bude jednou k užitku. Vždyť strýc nemá nic než dřevěný domek a dvě kozy. Protloukat se nahoře životem? Nebude to nic lehkého.“

„Běto, tak už začni. Hořím zvědavostí. Byl strýc Konrád odjakživa tak chudý?“

O strýci Konrádovi

Běta o něm něco věděla, ale my jsme se na něj museli doptávat i jinde. Starý Konrád? Ale ovšem! Nebyl přece vždycky starý. Už jako mladý muž s pěknými hnědými vousy měl slušný statek v Mayenfeldu. Jak hospodařil? Od desíti k pěti. Miloval veselé pitky, zval kdekoho ke stolu, hrál karty, až přišel o všechno. Jeho rodiče z litosti umřeli, mladší bratr, hubený zakřiknutý hoch, odešel do světa. Co Konrádovi zbývalo? Zmizel taky. Snad se dal do neapolského vojska, ale spíš se podobá pravdě, že žil v Neapoli jen tak, jako každý jiný. Patnáct let o něm nikdo neslyšel.

Pak se najednou objevil v Mayenfeldu s odrostlejšími chlapcem a chtěl navštívit příbuzné. Měl jich tam plno. Ale ani jedny dveře se před ním neotevřely, nikdo s ním nechtěl nic mít. To všechno způsobila neobrá pověst, která se za ním táhla, ať se hnul, kam chtěl. Jeden vykládal, že měl v Neapoli opletačky se soudem, druhý dokonce tvrdil, že někoho v hádce zabil. Konrád nic nevysvětloval, ale taky se nijak nestyděl, ani neupadal do rozpaků. Bohužel nic nepomáhalo, že se cítil nevinný. A tak se s příbuznými bez jediného slova dohodl: z Mayenfeldu jednoduše odejde a oni budou mít pokoj.

Přestěhoval se do Hůrky a tam vedl klidný, nevšímavý život. Syna Tobiáše dal vyučit tesařem, a když se Tobiáš chtěl oženit s Bětinou sestrou, ani trochu mu nebránil.

Dva roky žili mladí manželé šťastně. Ale zčistajasna přišla pohroma. Na stavbě se uvolnil trám, spadl na Tobiáše a na místě ho zabil. Jeho žena padla při zprávě o jeho smrti do mdlob a už se nevzpamatovala. Za několik týdnů ji pochovali vedle Tobiáše. Malou jednorochní Heidi si k sobě vzala Běta.

Starý Konrád zůstal sám. Uzavřel se do sebe ještě víc než dřív. Nejen z bolesti nad ztrátou svých nejbližších, ale taky proto, že staré pomluvy znovu ožily. Smrt těch dvou mladých lidí? To je jistě boží trest za Konrá-

dovy hříchy z mládí. Ani jeho vnitřní neokázalá bolest se vesničanům nelíbila. Neviděli ji dost zřetelně, chtěli, aby byla větší a nápadnější.

A tak se starý Konrád stěhoval znovu. A opět o jedno patro výš do hor. Do osamělého dřevěného domku na horské salaši. Daleko od pomluv a úsměšků vesničanů z Hůrky, daleko od lidské krutosti a hlouposti, daleko od pokořujících slov, která se sypala jako obili z pytle.

Byl starý Konrád hrdý? Byl. Vždyť vypadl z vyššího hnízda a po celý život se v něm ozýval pán. Jeho spravedlnost se opírala o jeho nepoddajnost. Snažil se žít po vesnickém způsobu jako všichni ostatní, ale to se mu nepodařilo. Musel tedy poslechnout svou nezkrotnou povahu a odejít do horské samoty. Tam žil po svém jenom sám se sebou.

Heidi se přidala K Petrovi

Hnal po úzké cestě stádo koz. Běta s Hedvikou si Petra nevšimly, protože si měly co povídat. Zato Heidi otevřela oči dokořán, srdíčko se jí roztlouklo a prstíky mimovolně prohrabovaly vzduch. Živý kluk a živé kozy! Chlapec byl nejmíň o dvě hlavy větší než Heidi a pobíhalo kolem něho asi dvacet koz. A jak ten kluk dovedl běhat po kamení! Právě tak lehce jako koza. Mimoto lezl obratně po kluzké stráni, balancoval nebojácně na šedém balvaně, protáhl se úzkou skulinou a hvízdal na kozy tak silně, že to ani ozvěna nestačila opakovat. Poslouchaly ho? A jak! Ani jedna nechtěla zůstat poslední.

Heidi zapomněla na Bětu a táhla se za Petrem jako omámená. Naučí se taky tak lehce skákat? Prolézat křovinami? Švihat prutem? Ztratit se v trávě a zase se objevit? S jistotou přejít po padlém kmeni? Přebrodit horský potok? Ochočit si kozy, aby ji poslouchaly na slovo? Najít pro ně svěží trávu?

Petr nezůstal v blízkosti cesty a hnal kozy hlouběji do horské strá-

ně. Pozoroval Heidi koutkem oka a lehce předváděl své akrobatické umění. Myslí si: Je to holka? Proč má na sobě tolik šatů? Je jí zima? Půjde ještě dál? Nebo se vrátí?

Bylo to zvláštní. Děvčátko se drápalo za nim. Petr počkal a zeptal se: „Jak se jmenuješ?“

„Heidi,“ vydechla celá uříčená. „A ty se taky nějak jmenuješ?“ „To se ví,“ odpověděl kluk a švihl přitom prutem.

„Tak jak?“

„Petr,“ vypravil ze sebe neochotně. „A kam jdeš?“

„Za tebou.“

„Aha,“ zasmál se Petr a znovu vyrazil, aby dohnal čelo kozího stáda.

Petr byl vesnický pasáček. Každý den ráno shromáždil kozy z celé Hůrky do jednoho houfu a vyháněl je nahoru na horské pastviny, kde je pásal přes celý den. Ráno snědl kousek chleba a vypil hrníček mléka, na pastvu dostával taky kus chleba. Mléko si musel vydojit. Petrova matka byla vdova a chlapec jí pomáhal shánět živobytí. V létě nechodil ani do školy, kozy měly přednost. Petr se nehněval. Zdálo se mu, že tráva je stvořená pro kozy, stromy pro ptáky a horská příroda pro takové kluky, jako je on. Nebylo divu, že se v ní cítil jako doma.

Heidi se za ním plazila ve svém těžkém oblečení a závistivě pozorovala Petrovy krátké kalhotky a tenkou košili. Byl v tom lehký jako ptáček.

A najednou se rozhodla. Posadila se na zem a zula si boty. Potom svlékla všechny svrchní šaty. Byla jich pořádná hromada. Běta navlékla na Heidi její celou výbavu, aby se s ní nemusela dřít do příkrého kopce.

Teď se Heidi ulevilo. Zůstala jen v krátké sukýnce, ruce měla holé. Cítila se lehká jako motýl.

Petr si zprvu nevšiml, co Heidi provedla. Teprve když ho dohonila, nakřčil čelo, jako by se strašně divil, ale nakonec se mu kolem úst usadil široký úsměv, plný porozumění. Nic jí nevyčítal, ani se nazajímal, kam Heidi šaty položila. Na opuštěné horské stráni se přece nemohly ztratit.

Heidi se cítila lehká, ale taky jí bylo veselo a místo únavy najednou v sobě objevila zvědavost. Kolik má vlastně Petr koz? Jak se jmenují? To že

je Turek? Protože se ničeho nebojí? A Sokolík že všude vleze? Kterou trávu mají kozy nejraději? Nespadnou se skály? Mají někdy z něčeho strach? Neutečou mu? Kam je žene? Kdy se vrátí?

Petr odpovídal jen ledabyle, jako by se všechno rozumělo samo sebou. Sázal slovíčka vedle sebe jako kozí bobky, takže jich nebylo moc, ale nebylo jich ani málo. Heidi se přece jen dozvěděla, co chtěla. Můj Bože! Jaký má Petr veselý a šťastný život. Celý den s kozami na horském sluníčku!

Kozy se mezitím stočily k cestě. Petr a Heidi běželi za nimi a v záhybu cesty uviděli Bětu. S Hedvikou se už vypovídala dosyta a spěšně se s ní rozloučila. Teď přišla na řadu netrpělivost. Proč Heidi zašla tak daleko do pastvin? Copak neví, že Bětu zdržuje? V Bětě se objevila malá zlost. A ta zlost se najednou zvětšila, nafoukla a roztáhla. Proč se Heidi svlékla? Kde nechala šaty? Co to provedla?

„Heidi, kam jsi dala šaty?“ křičela Běta.

„Tam,“ odpovědělo krátce děvčátko a ukázalo k velkému balvanu daleko uprostřed stráně. Bětě se zdálo, že tam opravdu něco leží. Dokonce rozeznávala červeň známého šátku.

„Co tě to napadlo? Proč jsi se svlékla?“

„Já tolik šatů nepotřebuju,“ odpověděla bezstarostně Heidi.

„Ty nemáš rozum,“ zlobila se Běta. „V čem bys chodila, až přijde zima? Kdo ti teď má pro ně jít? Vždyť je to odtud půl hodiny cesty. Petře, nestůj jako přibitý a doběhni tam!“

„Kdepak,“ odmítl rozhodně Petr, „je už pozdě a kozy se teprve začaly pást.“

„Ani když ti dám tenhle peníz?“ lákala ho Běta. Obracela peníze na dlani, aby si Petr všiml, jak se leskne. Něco tak úchvatného chlapec zřídka kdy viděl. A teď má dokonce naději, že se ta třpytivá věc přestěhuje do jeho kapsy! V tom případě může na kozy zapomenout a Heidiny šaty přinést.

Petr se obrátil na patě a vyrazil na horskou stráň. Skákal přes kameny, obíhal balvany a prolézal křovíčka tak rychle, že ho Běta ani nestačila sledovat. Za chvíli si oddychla. Uzlík byl tady.

Heidi se zasmála. Petr se jí líbil ještě víc než dřív.

Starý Konrád se nejdřív zamračil

Nahoru stoupali společně, protože Petr každodenně přibíral do svého stáda taky dvě kozy strýce Konráda a musel si pro ně zajít. Průvod se roztáhl. Vpředu čiperné kozy, za nimi lehkonohý Petr s uzlíčkem Heidivých šatů, jemu v patách Heidi, která ve svém lehkém oblečení vypadala drobná a čistounká, jako by chtěla říct: Vidíte, takhle já vypadám, když chci. Vzadu se kodrcala Běta, která v posledních letech přivykla městským ulicím a rychlý výstup do horské stráně ji neočekávaně zkracoval dech.

Okraje údolí se zdály od sebe dál, skály se naopak přiblížily a zvlídněly, jako by chtěly dokazovat svou nevinost, vzdálený ledovec svítil zeleně a místy taky modře, nebe se rozšířilo a přibylo ticha. Cinkání kozích

zvonků, to ano. Ale jinak byste musili zvuk hledat na míle daleko, a ještě byste ho nenašli.

Konečně dorazili ke Konrádovu horskému domku. Žádná výstavná chalupa. Malý dřevěný domek na vodorovné plošině, kde si asi hora potřebovala na chvíli odpočinout, když se šplhala k mrakům. V pozadí několik jedlí, které naráz strnuly, když uviděly nezvyklý průvod. Potom se přitiskly k sobě, jako by chtěly jedna druhou chránit. Zato nedaleká skalní stěna se napřímila a hrozivě se zamračila. Kam se hrabete, červíčkové?

Ale nejvíc se asi divil strýc Konrád. Seděl na lavičce před domkem, na hlavě čepici a nohy v hrubých botách. Jeho rozčepýřený plnovous měl barvu starého medu, oči hleděly zpod hustého obočí přímo a pronikavě. Jako by nechtěly vůbec nic odpustit. Jedna ruka spočívala na koleně, druhá přidržovala dýmku. K čertu, Petr dnes nepřichází sám? Kdo se to k němu přidal?

Heidi se nepotřebovala rozmýšlet. Rozběhla se rovnou k starému Konrádovi, natáhla ruku a pozdravila, jako by ho odjakživa znala „Dobrý den, dědečku.“

„Jak to myslíš?“ zamračil se starý Konrád a zkoumavě si prohlížel drobné děvčátko. Váhavě vysunul ruku dopředu a malá dětská pěstička se na chvíli ztratila v jeho tvrdé, upracované dlani.

Heidi ani nepřipadlo, že by se dědeček díval nějak nepřívětivě nebo zle. Každý člověk, který má hrozitánský plnovous a štětinaté obočí, se musí dívat jinak než ten, kdo má hladkou, usměvavou tvář. Hlavně že je dědeček hodný. Jiný ani nemohl být právě proto, že je to dědeček. A k tomu ještě její, Heidin.

„Strýčku, já vám taky přeju dobrý den,“ pozdravila Běta, která mezitím došla k domku. Ani nečekala na Konrádovu odpověď a hned pokračovala. „Jestlipak ji poznáváte? To je Heidi, dítě vašeho Tobiáše. Naposled jste ji viděl, když jí byl rok. Chci ji tady nechat.“

Konrád si změřil Bětu od hlavy až k patě, vyndal z úst dýmku a nevlídně se utrl: „Jak jsi na to přišla? Co by dítě u mě dělalo?“ A hned vy-

nadal Petrovi, proč tu hloupě zevluje. Má odehnat jeho dvě kozy a zmizet se stádem na pastvě.

Petr zčervenal i na krku, ale poslechl beze slova. Otevřel chlívek, vyhnal Konrádovy kozy a brzy se ztratil s celým stádem za ohbím skály.

„Heidi u vás musí zůstat,“ rozpalovala se Běta. „Udělal jsem pro ni dost. Teď jste na řadě vy.“

Starý Konrád vstal a v rozčilení popošel několik kroků.

„Dítě mi tu začne fňukat a já si s ním nebudu vědět rady,“ začal se zlobit.

„Mně taky nikdo neradil, jak mám Heidi vychovávat. Vzala jsem si ji k sobě, ještě jí nebyl ani rok. Ke všemu jsem měla na krku starou matku.

A musela jsem to vydržet. Ale teď už dítě u mne zůstat nemůže. Chci odejít do Německa, dostala jsem tam pěkné místo. Vy jste nejbližší příbuzný a jste za Heidi zodpovědný. Dělejte si s ní, co chcete, jen ubližovat jí nesmíte. Máte toho na svědomí dost a měl byste udělat taky jednou něco dobrého!“

Tohle už Běta křičela víc, než bylo třeba. Chtěla důraznou řečí nepochybně starého Konráda přesvědčit, ale možná že ještě víc potřebovala upokojit sebe samu. Přece jen jí hryzlo svědomí, že tak pěknou a čipernou holčičku přenechává tornu starému mrzutému pavoukovi.

Starý Konrád vstal a podíval se na Bětu, jak když šlehne bičem, natáhl ruku, ukázal do údolí a řekl ostře:

„Koukej, ať jsi pryč! A už se tady neukazuj.“

Běta na nic dalšího nečekala. Rozloučila se chvatně, spíš aby se neřeklo: „Heidi, buď hodná! A mějte se tu dobře!“

Otočila se a uháněla dolů k Hůrce, sotva jí nohy stačily. Od starého Konráda raději dál. A na dítě musí zapomenout. Bude teď zase svobodná. Má před sebou otevřený svět.